TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. **2005 m. rugpjūčio 11 d.** **Nr. 32 (665)**

Aušra ŠUOPYTĖ

Penkioliktą kartą – prie Laisvės aukuro ugnies

Dubysos slėnyje susirinko nepaprasto likimo žmonės

Kiekvienas rugpjūtis buvusiems tremtiniams, politiniams kaliniams, laisvės kovų dalyviams padovanoja gražią šventę – sąskrydį "Laisvės ugnis – ateities kartoms". Šiemet žilagalvius ir jaunimą Ariogalos Dubysos slėnis sutraukė jau penkioliktą kartą. Šio prasmingo renginio globėjas – Respublikos Prezidentas V.Adamkus.

Atvykusieji padėjo gėlių Ariogalos kapinėse, prie Laisvės kovų paminklo, išklausė šv. Mišių, kurias aukojo JE arkivyskupas metropolitas S.Tamkevičius.

Ir vėl Dubysos slėnyje išsidėstė mažos tremties vietų salelės: Irkutsko, Krasnojarsko, Mordovijos, Kazachstano, Buriatijos–Mongolijos ir kitos. Žmonės, kentę badą ir šaltį, sunkiai dirbę ir praradę sveikatą, dabar tik simboliškai prisiliečia prie tų vietovių, ne vieną vis dar aplankančių košmariškuose sapnuose. Seniau ar nuo praėjusio rugpjūčio nesimačiusieji negailėjo vieni kitiems komplimentų, bučinių, moterys ir ašarą nubraukė.

Vienas svarbiausių šventės akcentų – Amžinosios ugnies atnešimas į sąskrydžio iškilmių vietą iš devynių Laisvės kovų apygardų. Sąskrydžio aukurą ugnimi, atnešta nuo Nežinomo kareivio paminklo, esančio Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje Kaune, uždegė Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio prezidiumo pirmininkas dim. kpt. J.Čeponis ir Lietuvos krašto apsaugos viceministras G.Šivickas kartu su Latvijos ir Estijos partizanų vadais. Ją atnešė Kauno jungtinio sveikatos klubo nariai, tarp kurių – buvę Sibiro tremtiniai: S.Giniūnas, J.Sakelis, P.Sventickas, R.Kalvaitienė ir kiti. Sąskrydžio vėliavą iškėlė Lietuvos kariai, Latvijos, Estijos ir Lenkijos delegacijų vadovai. Deglus su ugnimi, atnešta iš Laisvės kovų apygardų, jaunimas perdavė Seimo nariams.

Dainuoja jungtinis buvusių tremtinių ir politių kalinų choras

Tarp šventės organizatorių ir svečių – Respublikos Prezidentas V.Adamkus

Į slėnį įžengia Šiaulių r. choristai ir šventės dalyviai

Šventė prasidėjo.

Renginio vedėja Danutė Vizbarienė pristatė svečius – Respublikos Prezidentą V.Adamkų, JE arkivyskupą metropolitą S.Tamkevičių, Europos Parlamento narį prof. V.Landsbergį, Krašto apsaugos, Švietimo ir mokslo ministerijų atstovus, apskričių, rajonų, miestų vadovus, užsienio svečius ir taip gausiai šiemet susirinkusį jaunimą.

(keliama į 4 psl.)

Paminėtos Obelių šilo kautynės

Prieš 60 metų, 1945-ųjų liepą Rudžionių miške (Obelių šile) apsistojo Balio Vaičėno-Liubarto partizanų būrys – per 80 gerai ginkluotų vyrų. Nutarę čia pasilikti ilgesniam laikui, išsikasė didelį bunkerį, įrengė gynybinius apkasus, sudarė stebėjimo planą.

Obelių stribai turėjo žinių apie ten įsikūrusius partizanus, bet vien savo jėgomis pulti nedrįso. Kaip tik tuo metu Obelių geležinkelio stotyje sustojo sovietų kariuomenės dalinys, vežamas iš Vokietijos į Rusiją.

(keliama į 5 psl.)

Numeryje skaitykite:

2-3 Spausdiname sąskrydžio "Laisvės ugnis - ateities kartoms" patvirtintas rezoliucijas

5 Okupacijos pradžia ir tęsinys tuometinio vaiko akimis

6 Skaitytojų mintys

Mūsų džiaugsmai ir rūpesčiai

LPKTS pirmininko, Seimo nario dr. Povilo JAKUČIONIO kalba, pasakyta Ariogaloje įvykusiame sąskrydyje "Laisvės ugnis – ateities kartoms"

Laikas nenumaldomai bėga, o mūsų jėgos senka. Bet su kiekvienais metais stiprėja mūsų gyvenimo žvaigždė – Lietuva. Mūsų jauna, šešiolikmetė nepriklausomybė ir demokratija, lyg poeto Maironio apdainuota geltonkasė prie Dubysos, vis auga, tvirtėja ir gražėja. Nors turime bėdų ir rūpesčių, nes piktos ir pavydžios Šatrijos raganos, bildukai ir pinčiukai – rolandukai ir viktoriukai jos kelyje kasa duobes ir žarsto žarijas. Kartais patys į tas duobes įkrenta.

Štai jau antri metai esame NATO ir Europos Sąjungos tikrieji nariai. Mūsų atstovai posėdžiauja Briuselyje ir Strasbūre, Romoje ir Londone už vieno stalo su Vakarų demokratijos atstovais. O Kremliaus "činovnikų" vieta – tik balkone. Nors jie ir stengėsi, kad mūsų ten, Vakaruose, nebūtų, – neišdegė!

Turime geresnių žinių iš Maskvos–Berlyno–Paryžiaus ašies valstybių. Krito geriausias Putino draugas Gerhardas Šrioderis. Kliba ir kitas – Žakas Širakas. Neprastai gera žinia atėjo iš JAV, kur Atstovų Rūmai vienbalsiai patvirtino rezoliuciją, raginančią Rusiją pripažinti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupaciją 1940 m. ir tą okupaciją viešai pasmerkti. Tokias pačias rezoliucijas priėmė Europos Tarybos Parlamentinė Asamblėja ir didžiausia Europos Parlamente Europos liaudies partijos frakcija. Tikimės, kad tokią rezoliuciją patvirtins ir visas Europos Parlamentas. Panašią rezoliuciją yra priėmusi Baltijos Asamblėja. Galima sveikinti ir Lietuvos Seimą, priėmusį rezoliuciją dėl sovietų okupacijos, minint 65 metų sukaktį.

Tokie poslinkiai mus džiugina ir teikia vilties, kad tarptautinės bendruomenės spaudžiamas dabartinis Kremlius bus priverstas pripažinti visą 20 amžiaus istoriją tokią, kokia ji buvo iš tikrųjų, kad Putinas pripažins Baltijos šalių okupaciją ir sutiks derėtis dėl žalos atlyginimo.

Daug ką Lietuvoje reikia mums patiems taisyti ir tvarkyti. Dėl to visada ir visi privalome būti visuomeniškai ir politiškai aktyvūs ir budrūs.

(keliama į 2 psl.)

Mūsų džiaugsmai ir rūpesčiai

(atkelta iš 1 psl.)

Krito Jurijaus Borisovo statytinis Rolandas Paksas. Bet jis išliko politiškai aktyvus ir turi gerbėjų. Krito ir Viktoras Uspaskichas. Bet dar spardosi. Melo kojos trumpos. Jomis toli nenueisi. Ir atgal nesugrįši, sako lietuvių liaudies patarlė. "Kniaginė Utiugovskaja" vos nebuvo išrinkta respublikos prezidente ir tapo žemės ūkio ministre. Ji kuria alternatyvią užsienio politiką, palankią Putinui. Jos "reabilitacijos" byla Lietuvos teismuose primena buvusius KGB troikų "teismus" ir yra ryškus mūsų teismų supuvimo pavyzdys.

Suklydusi liaudis greitai sugeba atsikvošėti, suvokti, kas yra kas. Bet, deja, taip pat greitai puola vėl ieškoti naujo "gelbėtojo". Pati gelbėtis vis tiek nenori. Kita "gelbėtoja" turbūt bus Prunskienė ir jos partija, dabar jau – Valstiečių liaudininkų. Į ją nukreiptos Kremliaus viltys ir atidaryti paramos fondai.

Seimas klibėdamas užbaigė pavasario sesiją. Kiek įstatymų pagadino ir kiek pataisė – parodys ateitis. O gal rudenį jau turėsime naują ar kitokią Seimo daugumą? Šioje niekaip nepavyko pramušti abejingumo sienos buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialinėms reikmėms. Nepadėjo mūsų protesto mitingas. Per mažai buvo trijų tūkstančių lagerių ir tremties bei dabarties buities negandų išvargintų žmonių, kad suvirpėtų valdžios vyrų ir moterų širdys. Reikia, kad susirinktų tiek, kiek į Ariogalą. Juk protestuojančius gydytojus valdžia išgirdo...

Seimas neatvėrė visuomenei KGB ir LKP archyvų, nepasmerkė KGB rezervininkų. Dėl to dabar teks atkakliai kovoti rudenį. Tikimės aktyvios visų jūsų paramos.

Buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai vis dar neatgauna žemės ir namų Kaune ir kituose miestuose, nes jie reikalingi ne tik senajai, bet ir naujajai nomenklatūrai. Mūsų ligoniai, invalidai, benamiai valdžiai nerūpi. Algos, senatvės pensijos po truputį kyla, bet jos neprisiveja kylančių kainų. Dėl to ypač kenčia senyvi ir ligoti žmonės, kokie esame mes. Labiausiai brangsta vaistai, maistas, transportas, medicinos ir komunalinės paslaugos. O tai yra mūsų ir kitų pensininkų svarbiausia, o dažniausiai ir vienintelė, išlaidų dalis.

Nukentėjusių asmenų valstybinės pensijos, įšaldytos nuo 1997 m., dėl infliacijos sumažėjo perpus. Nėra jokių požymių, kad valdantieji ketintų šią problemą spręsti, nors valstybės biudžeto ir "Sodros" pajamos šiemet viršijamos 160–200 mln. litų. Mums sako: "Ne jums vieniems reikia. Jūsų labai daug". Koks cinizmas valdžios lūpose!

Lietuvoje labai trūksta teisingumo ir teisybės. Žmonės nesupranta teismų sprendimų logikos, teisminių procesų vingrybių ir nepasitiki teismais. Buvę partizanai, Laisvės kovų dalyviai teismuose ir kitose įstaigose sutinkami priešiškai, kaip sovietiniais laikais. KGB agentai ir informatoriai skundikai reabilituojami, o buvę partizanai kaltinami "civilių asmenų" (suprask – kolaborantų, išdavikų) žudymu.

Mus jaudina masinė jaunimo emigracija į užsienį uždarbiauti. Jie palieka juos užauginusią ir išmokslinusią Tėvynę vieną vargo vargti: meta savo pareigas ir senus tėvus dėl didesnių pinigų, lengvesnio gyvenimo. Tai prastos moralės rodymas. Bėgliams nuo pareigos pravartu išmokti partizano Juozo Lukšos pamoką. Jis, vykdydamas savo pilietinę pareigą grįžo į kovojančią Lietuvą iš sočių ir ramių Vakarų, žinodamas, kad teks žūti. Pareiga doram žmogui yra šventas dalykas.

Kita bėda – menkas gimstamumas. Du kartus mažesnis nei iki 1990 m. Sakoma, kad moterys nenori gimdyti dėl ekonominių sunkumų. Bet argi po Antrojo pasaulinio karo siaučiant komunistiniam terorui buvo lengviau? Čia slypi kitos priežastys. Vėlgi – moralinės: noras lengviau, laisviau, be pareigų gyventi. Genami šio noro Lietuvą palieka kas trečias ketvirtas jaunas žmogus. Pasiliekantiesiems jie be sąžinės graužaties palieka rūpintis ne tik tautos ir valstybės, kuri juos išaugino, ateitimi ir likimu, bet ir milijonu invalidų ir pensininkų, 70 tūkstančių alkoholikų, 4 tūkstančiais narkomanų. Jie mus palieka galynėtis su visa "žiurkių gauja": 4 tūkstančiais KGB rezervininkų ir 10 tūkstančių slaptųjų agentų. Kai mes su visomis negandomis susidorosime, jie gal ir sugrįš. Tokia jų moralė. Ta moralė tikrai kitokia, nei Lietuvos partizanų. Ji išauginta sovietinio okupanto ideologijos ir propagandos. Dėl savito pareigos ir moralės supratimo okupantas nužudė 30 tūkstančių partizanų, per 800 tūkstančių žmonių išvarė iš gimtųjų namų. Rovė su šaknimis: trėmė, uždarė į lagerius. Visada turime juos atminti. Bet kiek rovė, neišrovė, kiek trynė, neištrynė.

Mes visi privalome nešti savo šventą pareigos kryžių. Privalome būti aktyvūs partizaniškos, pasiaukojančios, o ne savanaudiškos moralės skleidėjai ir vykdytojai.

Tokie yra mūsų džiaugsmai ir didžiausi rūpesčiai. Linkiu džiaugsmams augti, o rūpesčiams mažėti. Lai taip ir būna. Linkiu visiems stiprios sveikatos, optimizmo ir visuomeniško aktyvumo!

Dėkoju už šį renginį Danutei ir Antanui Vizbarams, Kauno apskrities ir Raseinių savivaldybės vadovams, LR Vyriausybei už piniginę paramą sąskrydžiui.

LPKTS pirmininkas P.Jakučionis visus sąskrydžio dalyvius pakvietė dalyvauti rugsėjo 4 d. įvyksiančioje antikomunistinėje konferencijoje "Vilnius 2005", paminint Antikomunistinio kongreso "Vilnius 2000" penkerių metų sukaktį.

Sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" patvirtintos rezoliucijos

Dėl Ypatingojo archyvo atvėrimo ir liustracijos užbaigimo

Ratifikacijos aktas

Tradicinio sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" dalyviai – partizanai, Laisvės kovotojai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai,

- suprasdami, kad laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje buvusio okupanto SSRS slaptųjų represinių struktūrų ir su okupantu kolaboravusios LKP dokumentai negali būti valstybės paslaptimi,

- reikalaudami, kad būtų sudaryta galimybė su tais dokumentais nekliudomai susipažinti okupacinio teroro aukoms, mokslo tyrėjams ir visuomenei,

nusprendžia:

1. Patvirtinti rezoliuciją "Dėl Ypatingojo archyvo atvėrimo ir liustracijos užbaigimo".

2. Pareikalauti, kad Seimas ir Vyriausybė vykdytų šios rezoliucijos reikalavimus.

Sąskrydžio dalyviai

Protesto mitingo "Už skaidrią ir moralią politiką" rezoliucija

Dėl Ypatingojo archyvo atvėrimo ir liustracijos užbaigimo

2005 05 05 Vilnius

Įsigaliojus Archyvų įstatymo naujai redakcijai priėjimas prie Ypatingojo archyvo dokumentų tapo aklinai uždarytas 70 metų. Laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvos valstybėje buvusio okupanto SSRS slaptųjų represinių struktūrų ir kolaboravusios LKP dokumentai tapo valstybės paslaptimi. Esame kurioziškoje padėtyje. Nusikaltėliškų organizacijų veiklos archyvai tapo nebeprieinami nusikaltimų aukoms, mokslo tyrinėtojams ir visuomenei. Visa tai padaryta siekiant dabartinės valdančiosios daugumos statytiniams apsaugoti nuo viešumo ir visuomenės pasmerkimo.

Dėl to į valstybės valdymo ir valstybės paslaptis saugančias institucijas prasiskverbia asmenys, praeityje bendradarbiavę su okupacinės valdžios represinėmis struktūromis. Nuolat kyla vieši skandalai dėl aukštų pareigūnų buvusios antivalstybinės veiklos okupaciniu periodu faktų paviešinimo. Tokie paviešinimai gali būti organizuoti ir Rusijos slaptųjų tarnybų, kai praeityje susitepęs asmuo atsisako toliau vykdyti tų tarnybų nurodymus.

Aplaidžiai dirbusi Valstybės saugumo departamento Liustracijos komisija paleista. Tačiau naujoji komisija vėl sudaryta iš neprincipingų, pernelyg nuo valdžios malonės priklausančių asmenų. Ji neturi Laisvės kovų dalyvių pasitikėjimo.

Mitingo dalyviai protestuoja prieš valdančiosios koalicijos mėginimus slėpti faktus apie savo statytinius, kolaboravusius su okupantais, uždarant Ypatingąjį archyvą ir taip įslaptinant nusikaltimus valstybei įrodančius dokumentus.

R e i k a l a u j a m e:

- Seime sustabdyti naujos redakcijos Archyvų įstatymo galiojimą. Vyriausybė privalo patvirtinti tokias Ypatingojo archyvo dokumentų naudojimo taisykles, kad buvę rezistentai, politiniai kaliniai ir tremtiniai bei mokslo tyrėjai galėtų nekliudomi naudotis šių archyvų dokumentais ir šie dokumentai nebūtų naikinami;

- nedelsiant viešai paskelbti kadrinių KGB ir kitų represinių struktūrų buvusių darbuotojų sąrašus. Paskelbti visų KGB rezervo karininkų sąrašus. Paskelbti neprisipažinusių KGB slaptųjų agentų ir patikimų asmenų pavardes;

- svarstyti Seime ir priimti LR Prezidento teikiamą Archyvų įstatymo 14 ir 20 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą, atveriantį visuomenei priėjimą prie Ypatingojo archyvo dokumentų be jokių nepagrįstų apribojimų;

- svarstyti Seime ir priimti Liustracijos įstatymo pakeitimus, kurie leistų naują Liustracijos komisiją sudaryti iš visuomenės atstovų ir kurioje nebūtų nuo valdžios priklausančių žmonių.

Sąskrydžio dalyviai

Dėl sovietinės okupacijos Lietuvoje 65-ųjų metinių ir pirmosios masinės tremties sukakčių minėjimo

Ratifikacijos aktas

Tradicinio sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" dalyviai – buvę partizanai, Laisvės kovotojai, politiniai kaliniai ir tremtiniai, pagerbdami sovietų okupanto teroro aukas ir kovotojų prieš okupantą didvyriškumą, nusprendžia:

Patvirtinti LR Seimo rezoliuciją "Dėl sovietų okupacijos Lietuvoje 65-ųjų metinių ir pirmojo masinio Lietuvos gyventojų trėmimo sukakčių minėjimo".

Prijungti prie rezoliucijos teksto du Seimo Užsienio reikalų komiteto išbrauktus punktus:

"1) Seimas ragina Lietuvos Vyriausybę nuolat ir atkakliai siekti okupacijos žalos atlyginimo, taipogi ir susitarimo su Rusijos Federacija, kad ji mokėtų pensijas už tremtyje ir lageriuose išbūtą laiką, dirbant sunkius darbus sveikatai pavojingomis sąlygomis, taip pat kompensacijas už patirtus sveikatos sužalojimus;

2) Seimas įsipareigoja nedelsiant peržiūrėti ir pakeisti Archyvų įstatymo nuostatas, okupacinio laikotarpio Ypatingąjį archyvą atveriant visuomenei".

Pareikalauti, kad Seimas ir Vyriausybė vykdytų šią rezoliuciją.

Sąskrydžio dalyviai

Sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" patvirtintos rezoliucijos

Dėl sovietinės okupacijos Lietuvoje 65-ųjų metinių ir pirmosios masinės tremties sukakčių minėjimo

Lietuvos Respublikos Seimo rezoliucija, priimta 2005 m. birželio 14 d.

Lietuvos Respublikos Seimas,

– **minėdamas** sovietinės okupacijos, įvykdytos 1940 m. birželio 15 dieną, 65 metų sukaktį ir pirmojo masinio nekaltų civilių gyventojų trėmimo į netinkamas gyventi Sibiro ir Tolimosios Šiaurės Sovietų sąjungos teritorijas 1941 m. birželio 14 dieną, 64 metų sukaktį;

– **gedėdamas** nežmoniško sovietinio teroro aukų;

– **reiškia** gilią pagarbą visiems, kurie kovojo su tironija ir ypač jos aukoms;

– **suvokdamas**, kokias didžiules kančias iškentėjo tremtyje ir gulaguose, o vėliau, grįžę į Tėvynę, pažeminimus ir socialinį neteisingumą iš okupacinės sovietinės valdžios patyrė buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai;

– **reiškia** didelį susirūpinimą ir nepritarimą, kuomet Rusijos Federacijos oficialūs pareigūnai bando teisinti ar apskritai neigti sovietinę okupaciją;

– **sveikina** Europos Parlamento ir Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso rezoliucijas, smerkiančias fašizmą ir komunizmą bei raginančias Rusiją įvertinti okupacijos pasekmes;

– **kviečia** demokratines valstybes – ES ir NATO nares – savo santykius su Kremliumi grįsti atsižvelgiant į tai, kaip Rusija sugeba pripažinti ir įvertinti Baltijos šalių okupaciją;

– **pripažįsta**, kad ir dabar, praėjus 15 Nepriklausomos Lietuvos valstybės gyvenimo metų, daugelis buvusių tremtinių ir politinių kalinių jaučiasi socialiai neapsaugoti, yra tokių, kuriems iki šiol negrąžintas okupacinės valdžios atimtas nekilnojamasis turtas;

– **patvirtina** pasiryžimą priimti reikiamus įstatymus, kad buvusių tremtinių ir politinių kalinių socialinė apsauga būtų iš esmės pagerinta, o kolaborantai, padėję tremti civilius gyventojus ir žudę Laisvės kovotojus – partizanus, būtų išaiškinti ir perduoti teismui;

– **pabrėžia** istorinės atminties išsaugojimo ir pagerbimo bei kraupios praeities išlaikymo atmintyje svarbą, nes be tiesos ir atminimo susitaikyti neįmanoma, todėl:

· **ragina** Lietuvos Vyriausybę nuolat ir atkakliai siekti okupacijos žalos atlyginimo, tame taipogi ir susitarimo su Rusijos Federacija, kad būtų mokamos pensijos už tremtyje ir lageriuose išbūtą laiką dirbant sunkius darbus ypač sunkiomis sąlygomis, taip pat kompensacijas už patirtus sveikatos sužalojimus;

· **kviečia** Rusijos Federaciją bent jau praėjus 65 metams nuo okupacijos išslaptinti Lietuvos partizanų vado Jono Žemaičio-Vytauto ir kitų rezistencijos kovotojų bei Nepriklausomos Lietuvos visuomenės veikėjų palaidojimo vietą ir jų palaikus perduoti Lietuvai; taip pat grąžinti išvežtus KGB archyvus ir pagrobtas kultūros vertybes;

· **ragina** Vyriausybę ir Vilniaus miesto tarybą iki 2009 metų, t.y. iki Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmečio, Vilniuje, Lukiškių aikštėje, pastatyti paminklą Lietuvos Partizanui, o buvusių KGB pastatų komplekse įrengti Tautos kovų dėl laisvės ir patirtų netekčių memorialą;

· **įsipareigoja** nedelsiant peržiūrėti ir pakeisti Archyvų įstatymo nuostatas, okupacinio laikotarpio archyvus atveriant visuomenei.

Teikia Seimo nariai:
Povilas Jakučionis,
Rasa Juknevičienė,
Juozas Olekas

Protesto mitingo "Už skaidrią ir moralią politiką" rezoliucija

Dėl buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialinės apsaugos

2005 05 05 Vilnius

Mitingo dalyviai pažymi, kad LR Seimas ir Vyriausybė nuosekliai naikina Laisvės kovų dalyvių – buvusių politinių kalinių ir tremtinių – socialines garantijas. Per paskutinius penkerius metus buvo panaikintos lengvatos vaistams ir sanatoriniam gydymui, transporto lengvata prilyginta eilinių pensininkų lengvatai. Kompensacijų išmokėjimas už atimtą turtą – namus ir žemę – nukeltos į tolimą ateitį. Vyriausybė nesidera su Rusijos federacija dėl pensijų mokėjimo už tremties ir įkalinimo metus. Neišreikalauja iš Rusijos kompensacijų už sužalotą sveikatą, ciniškai palikdama šį rūpestį patiems invalidams.

2004 metais visų rūšių valstybinės pensijos buvo padidintos. Kai kurios net dvigubai. Padidintos pensijos ir buvusios sovietų VRM (NKVD) darbuotojams. Tik nukentėjusiųjų asmenų valstybinė pensija (138 Lt/mėn.) nedidinama nuo 1997 metų. Per aštuonerių metų laikotarpį šios pensijos perkamoji galia dėl infliacijos sumažėjo perpus.

Per tą patį laikotarpį BVP ir nacionalinio biudžeto pajamos išaugo taip pat bene dvigubai. Nematome kitų nukentėjusiųjų asmenų valstybinės pensijos įšaldymo priežasčių, kaip tik tai, kad nuo sovietų okupacijos nukentėję ir prieš ją aktyviai kovoję Lietuvos piliečiai dabartinei valdžiai labai neparankūs.

Protestuojame prieš valdžios abejingumą Laisvės kovų dalyvių – buvusių politinių kalinių ir tremtinių – sveikatos ir socialinės apsaugos reikmėms.

R e i k a l a u j a m e:

- nukentėjusiųjų asmenų valstybinę pensiją padidinti iki 172 Lt/mėn. – socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Kasmet ją didinti atitinkamai pragyvenimo brangimui;
- nemokamai aprūpinti būtinais vaistais buvusius politinius kalinius ir tremtinius. Sudaryti sąlygas kartą per metus nemokamai pasigydyti šalies sanatorijose;
- grąžinti iki 1999 metų buvusias transporto lengvatas;
- kompensacijas už okupanto atimtą turtą – namus ir žemę – išmokėti iki 2006 metų pabaigos;
- išreikalauti iš Rusijos Federacijos pensijas už įkalinimo ir tremties metus bei kompensacijas už sužalotą sveikatą.

Sąskrydžio dalyviai

LPKTS, LPKTS ir LPKS jungtinės tarybos rezoliucija

Dėl patriotinio ugdymo bendrojo lavinimo mokyklose

2005 05 05 Vilnius

Jungtinė taryba, išanalizavusi Laisvės kovų istorijos dėstymo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose praktiką, pastebi nepakankamą Švietimo ir mokslo ministerijos, mokyklų vadovų ir mokytojų dėmesį šiai svarbiai temai.

Švietimo ir mokslo ministerija Laisvės kovų istoriją priskiria prie laisvai pasirenkamų dalykų. Todėl daugumos mokyklų vadovai, valdiškai suprasdami savo pareigas, jai skiria vos po vieną pamoką per mokslo metus 5-ose, 10-ose ir 12-ose klasėse. Tik nedaugelyje mokyklų buvusių rezistentų ar mokytojų iniciatyva Laisvės kovų istorijos temai skiriama daugiau laiko.

Jungtinė taryba konstatuoja, kad yra mokyklų, kuriose neminimos arba tik formaliai paminimos tautos ir valstybės šventės, rengiama mažai patriotinių renginių, neskatinama patriotiškų moksleivių organizacijų veikla.

Jungtinė taryba mano, kad Lietuvai tapus NATO ir ES nare, jaunimo tautinės sąmonės, patriotiškumo ir pilietiškumo ugdymo reikšmė ne sumažėjo, bet išaugo, nes atsivėrus ES valstybių sienoms, lietuvių kalba, tautinė kultūra ir tradicijos patirs stiprų kitų kalbų ir kultūrų spaudimą. Manome, kad ugdyti tautinę mokinių savimonę, puoselėti gimtąją kalbą ir lietuviškas tradicijas galima per istorijos, lietuvių kalbos ir literatūros, tikybos, muzikos, dailės ir kitas pamokas.

Kreipiamės į švietimo ir mokslo ministrą R.Motuza, savivaldybių merus, visus bendrojo lavinimo mokyklų vadovus ir mokytojus, prašydami Laisvės kovų istorijos dėstymą priskirti prie privalomųjų dalykų ir užtikrinti, kad mokyklose būtų deramai paminimos tautos ir valstybės šventės. Taip pat pasirūpinti, kad mokyklose būtų rengiami patriotiškumą ugdantys renginiai, skatinama ir puoselėjama patriotiškų moksleivių organizacijų veikla.

Buvusių rezistentų, politinių kalinių ir tremtinių organizacijos pasirengusios siūlyti savo atstovus, kurie dalyvautų Laisvės kovų istorijos pamokose ar patriotiškų moksleivių organizacijų renginiuose.

Sąskrydžio dalyviai

Dėl buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialinės apsaugos

Ratifikacijos aktas

Tradicinio sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" dalyviai – partizanai, Laisvės kovotojai: buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai,

- pažymėdami, kad per paskutiniuosius penkerius metus Lietuvos Respublikos Seimas ir Vyriausybė nuosekliai naikina buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialines garantijas;
- neišreikalauja iš Rusijos Federacijos kompensacijų už tremtyje ir lageriuose sužalotą sveikatą;
- kompensacijos už atimtus namus ir žemę yra nukeltos į tolimą ateitį,

nusprendžia:

1. Patvirtinti rezoliuciją "Dėl buvusių politinių kalinių ir tremtinių socialinės apsaugos".
2. Pareikalauti, kad Seimas ir Vyriausybė vykdytų šios rezoliucijos reikalavimus.

Sąskrydžio dalyviai

Kreipimasis į LR Seimą

Ratifikacijos aktas

Lietuvos visuomenei didžiulį susirūpinimą kelia ilga LR Seimo tyla dėl sovietinės okupacijos žalos atlyginimo. LR Seimas šį klausimą bandė kelti tik kartą. Tai liudija, kad LR Seimas ir Vyriausybė neskiria tam reikiamo dėmesio.

Mokslinės konferencijos "Pirmoji sovietinė okupacija ir genocidas Lietuvoje 19401–1941 m.", vykusios Raseiniuose 2005 06 14, dalyviai kreipiasi į LR Seimą ir prašo pareikalauti iš Rusijos atlyginti sovietų padarytą žalą Lietuvai: dėl demokratinės santvarkos fizinio sunaikinimo ir dvasinio išniekinimo, deportacijų, ūkininkų luomo sunaikinimo, prievartinės kolchozų sistemos įvedimo, ilgalaikio branduolinio ir karinio arsenalo laikymo, ateizavimo, lietuvių supriešinimo vienų su kitais.

Sąskrydžio dalyviai

Kreipimasis į LR Švietimo ir mokslo ministeriją

Ratifikacijos aktas

Mokslinės konferencijos "Pirmoji sovietinė okupacija ir genocidas Lietuvoje 1940–1941 m.", vykusios Raseiniuose 2005 06 14, dalyviai kreipiasi į Švietimo ir mokslo ministeriją prašydami:

Atkreipti dėmesį į pastaruoju metu visuomenėje išryškėjusį norą kritiškai analizuoti mūsų istorijos vadovėlius ir netrukdyti šiam procesui.

Rekomenduoti lietuvių kalbos, literatūros, tikybos, muzikos, dailės ir kitų humanitarinių dalykų pamokose labiau puoselėti etnokultūrą, lietuviškas tradicijas ir tautinę savimonę, savigarbą.

Atnaujinti ŠMM ir KAM organizuojamą mokinių konkursą viktoriną "Lietuvos kovų ir kančių istorija 1939–1990 m."

Nerengti valstybinių ir mokyklinių brandos egzaminų birželio 14–15 dienomis.

Sąskrydžio dalyviai

Penkioliktą kartą – prie Laisvės aukuro ugnies

(atkelta iš 1 psl.)

Sąskrydį atidarė Kauno aps. administracijos viršininko pav. K.Pesenka ir Raseinių r. savivaldybės meras E.Jonyla.

"Esate nepaprasto likimo žmonės, prieš kelis dešimtmečius patyrę žiaurias stalinizmo represijas ir lietuvių tautos genocidą. Šiandien jūs, gyvi tragiškų įvykių dalyviai ir liudininkai, primenate visai tautai, jaunajai kartai apie skaudžias istorijos pamokas," – šiais žodžiais kreipėsi į susirinkusiuosius Kauno aps. administracijos viršininko pav. K.Pesenka.

Kančios keliai – nuo 1941-ųjų iki 1954-ųjų

Sąskrydžio dalyvius pasveikino LR Prezidentas V.Adamkus

"Sveikinu Lietuvos laisvės kovų dalyvius ir gausiai susirinkusį jaunimą, kurie pakvietė mus į Dubysos slėnį pasidžiaugti tuo, kas per 15 metų mus sujungė – vieninga, solidžia tauta, pareiškusia savo neatšaukiamą pasiryžimą būti laisviems, gyventi laisviems, kurti laisviems. Mūsų širdžių liepsna ir meilė nušviečia šį gražų Dubysos slėnį. Šiandien turime progos žvilgtelėti į kelią, nueitą per 15 metų, prisiminti tą didelį džiaugsmą, vienybę, kūrybą, kuri mums padeda eiti į priekį. Tačiau kartais tie jausmai susipina su apmaudu, kai susiduriame su reiškiniais, kurių neturėtų būti laisvoje ir kūrybingoje Lietuvoje. Kartais tuščiažodžiaujama ir žadama tai, ko neįmanoma įgyvendinti. Melu bandoma pateisinti tai, kas nepateisinama. Tai mus stabdo nuo greitesnio, spartesnio ėjimo į priekį. Tačiau ta dvasia, kuri gimė prieš 15 metų, kuri suvedė visus į laisvės kovą ir baigėsi pergale, nebus sugniuždyta. Kai šiandien čia pamačiau tiek jaunimo iš visos Lietuvos, esu tikras, kad gyvensime, vadovaudamiesi tomis pačiomis vertybėmis ir toliau, kad jaunimas perims estafetę ir neš ją ateities Lietuvai kaip šiandien nešė ugnies fakelus. Jaunimas kurs naują Lietuvą, naujomis sąlygomis ir su nauju pasiryžimu, niekada neatsisakys gyventi laisvai, kūrybingai ir su šviesia viltimi žvelgs į ateitį. Taip kaip Lietuva ilgus šimtmečius gyveno.

Buvę Buriatijos–Mongolijos Moigoto gyvenvietės tremtiniai

Dubysos slėnyje vėl gausiai susirinko svečių

Dėkoju visiems, kurie išnešė laisvės ugnį ir iki šios dienos ją išlaikė. Linkiu, kad ir toliau eitume su tuo pačiu entuziazmu, nepaisydami mūsų gyvenime pasitaikančių kliūčių," – sakė V.Adamkus.

Iš Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės raitosios artilerijos 1722 metų pabūklo nuaidėjo trys salvės. Pirmoji skirta Tėvynei Lietuvai, antroji – Lietuvos partizanams, buvusiems politiniams kaliniams ir tremtiniams, trečioji – Respublikos Prezidentui.

Į tribūną pakviestas Seimo narys LPKTS pirmininkas dr. P. Jakučionis priminė mūsų džiaugsmus ir svarbiausius rūpesčius, kurie lydėjo 15 metų. (Pirmininko kalbą spausdiname atskirai).

Prof. V.Landsbergis ragino imtis atsakomybės

"Ne kiekvieną šiandien Lietuvoje galėtume pavadinti "išmėgintuoju". Nes išmėginimas – tai žmogaus pasirinkimas nelengvą valandą. Pasirinkti gali tik tas, kuris skiria gėrį nuo blogio, teisybę nuo melo. Kas to neskiria, tas neturi nei pasirinkimo, nei išmėginimo. Jis kaip šapas, nešamas vėjo...

Deja, Lietuvoje dar yra nemažai žmonių, kurie tų išmėginimų neišlaikė, susiviliojo kitomis vertybėmis. Šiandien čia daug tokių žmonių, kurie išlaikė, nesusiviliojo kitomis vertybėmis, nepabūgo ir neišdavė.

Tų išmėginimų buvo labai daug ir A.Baranausko bei M.Valančiaus laikais, ir mes žinome, kokie jie buvo: "Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda, užtat girdo ir girdo kiekvieno kaimo smuklėje, kad Lietuva išsigimtų." (M.Valančius). Tarp tų dorų, šviesių ir suprantančių žmonių – ir knygnešiai, ir savanoriai, ir partizanai bei buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, tarp jų ir Sąjūdžio vainikas, ir Sausio 13-osios dalyviai. Ir kiekvieną kartą suvoki: juk tai nesibaigia. Ar pasibaigė M.Valančiaus laikų išmėginimas? Toli gražu.

Lietuva šiandien patiria tą patį – girtuoklystės silpnybę ir nelaimes. Tiesa, turime lietuvišką abėcėlę, bet ar "Aušroje" ir "Varpe" nebuvo daugiau Lietuvos nei dabartinėje gausybėje margų, spalvotų ir mažai kam tikusių laikraščių...

Jūsų valia, jūsų dvasia šiandien labai reikalinga, nes "Šiaurės sūnus" su savo pataikūnais niekur nedingo... Jiems nepatinka, kad mes laisvi, kad neklausome įsakymų, grasinimų ir einame savo keliu. Yra tokių, kurie pakyla suteršti svarbiausius, atraminius Lietuvos dvasios dalykus: atsirado dergianti knyga apie Lietuvos partizanus, kita – apie Sąjūdį. Dabar tik lauk, kada dar viena pasirodys apie Sausio 13-ąją.

Prisiminkime iš sovietinių laikų vieną spalvingą posakį: atsakingi. Atsakingi pareigūnai, atsakingi asmenys. Tarsi tik tam tikras klanas ar sluoksnis žmonių buvo atsakingi. O visi kiti – neatsakingi. Akla masė, bevaliai, užčiaupti ir užgniaužti žmonės. Laimei, tai netruko amžinai. Žmonės prašneko ir pasijuto atsakingi. Lietuva tada pakilo ir pasiėmė savo laisvę. Bet kur ji šiandien?

Supraskime, nėra atsakingų ir neatsakingų žmonių. Visi esame atsakingi: ir tie, kurie neištiesia rankos, ir tie, kurie nesudrausmina, ir tie, kurie nepadeda susivokti ir "atvesti į protą" – visi atsakingi už padėtį, kuri yra Lietuvoje. Tegu kuo daugiau būna Lietuvoje susivokimo, jog esame atsakingi. Tegu nebūna Lietuvoje abejingų ir numojančių ranka: "o man tas pats..." Kalbėkime apie savo Tėvynę, jauskime ją, dainuokime ją", – sakė Europos Parlamento narys prof. V.Landsbergis.

Sąskrydžio dalyviai džiaugėsi matydami daug jaunų veidų. Nors vasaros atostogų metas, tačiau šventėje dalyvavo per 200 moksleivių. Meninės programos užduotis puikiai parengė Viečiūnų pagrindinės, Čekiškės Prano Dovydaičio vidurinės, Bubnių pagrindinės mokyklos moksleiviai. Sporto rungtyse nepralenkiami buvo Ariogalos, Elektrėnų "Ąžuolyno" vidurinės mokyklos, Kauno r. Pažėrų dienos centro moksleiviai, Kauno Vytauto Didžiojo rinktinės jaunieji šauliai.

Nugalėtojai buvo apdovanoti raštais, saldumynais, o svarbiausia – išliko gražūs prisiminimai iš šios prasmingos šventės. Šiandien kiekvienas suvokia, kad ateitis priklauso jaunajai kartai. Ir ta karta pasirengusi perimti atsakingų darbų estafetę.

Spausdiname sąskrydyje priimtas rezoliucijas ir ratifikacijos aktus.

Audronės Kaminskienės nuotraukos

Paminėtos Obelių šilo kautynės

(atkelta iš 1 psl.)

Obeliuose saugumo vadams pavyko susitarti su dalinio vadovybe. Bendromis jėgomis tikėjęsi lengvai susidoroti puolė partizanus. Partizanai, pastebėję miške kareivius, skubiai užėmė gynybos pozicijas, sušoko į apkasus. Jiems vadovavo Balys Pupeikis ir Juozas Streikus.

Pirmoji ataka buvo atmušta. Sovietų kareiviai nesitikėjo tokio sumanaus partizanų gynimosi. Antros atakos metu granatsvaidžiu buvo pataikyta į susitelkusių karių būrį. Kilo panika. Kariuomenė po nesėkmingų kautynių pasitraukė, išsivežė savo sužeistus ir žuvusius. Po šių kautynių partizanų būrys pasitraukė į Latvijos miškus.

Atvykusieji pagerbti žuvusių partizanų Obelių miške

Šių kautynių 60-osios metinės Obeliuose buvo paminėtos liepos 17 dieną. Iškilmės prasidėjo prie Obelių istorijos muziejaus. Dalyvavo krašto apsaugos savanoriai, buvę partizanai, ryšininkai, miestelio gyventojai. Eisena nuo muziejaus Vytauto gatve patraukė į kapines, prie paminklo žuvusiems partizanams atminti. Paminkle iškalta 80 partizanų pavardžių. Istorikas Andrius Dručkus papasakojo apie didvyrių kovas, jų žūtį. Prie paminklo garbės sargyboje pasipuošusios tautiniais drabužiais stovėjo Marija Kiseliovaitė ir Reda Gruzdaitė. Seimo narys Vytautas Saulis, Obelių seniūnas Morkūnas ir kiti svečiai prie paminklo padėjo gėlių. Obelių Šv. Onos bažnyčioje šv. Mišias aukojo mons. Alfonsas Svarinskas, pamokslą pasakė kunigas A.Keina. Po šv. Mišių išvykome į Obelių šilą, į buvusią partizanų stovyklą ir kautynių vietą.

Obelių muziejaus įkūrėjas, buvęs partizanų ryšininkas Andrius Dručkus pasakojo, kas vyko tą 1945 m. liepą. Žuvusius partizanus, ryšininkus pagerbėme tylos minute, šūvių salvėmis. Kalbėjo atkurtos Algimanto apygardos partizanų vadas dim. ltn. J.Kadžionis, mons. A.Svarinskas, Seimo narys V.Saulis. Jie prisiminė partizanų veiklą, tremties vargus. A.Dručkui įteiktas medalis Lietuvos valstybės atkūrimo 15 metų sukakčiai paminėti. Kalbėjo rajono meras E.Vilimas, Seimo narys A.Stasiškis, Obelių seniūnas Norkūnas. Nepailstantis Rokiškio buvusių tremtinių choras dainavo partizanų dainas.

Mašinų kolona grįžo į Obelių muziejaus kiemą. Čia visus linksmino Rokiškio ansamblis "Bočiai", svečiai buvo vaišinami kareiviška koše.

Feliksas MAŽEIKIS

Sąskrydžio "Laisvės ugnis – ateities kartoms" priimtos rezoliucijos

Dėl paminklo Lietuvos rezistentams atminti

Rezoliucija

Jaunųjų konservatorių lyga, Tėvynės sąjungos Kauno miesto skyrių sueigos taryba, Atlanto sutarties Lietuvos bendrija nori atkreipti dėmesį į nepakankamą atskiro Lietuvos istorijos tarpsnio įprasminimą viešajame gyvenime. Rezistencijos kovų suvokimas valstybės istorijos kontekste iki šių dienų pateikiamas kaip nevienareikšmiškas istorinis procesas.

Išsamesnę susidariusios situacijos priežasčių analizę palikdami specialistams, šios rezoliucijos iniciatoriai siūlo tinkamai įprasminti partizanų, kovojusių su sovietų okupantu, atminimą, pastatant Kaune paminklą, skirtą rezistencijos kovoms atminti.

Savo siūlymą grindžiame šiais argumentais: būtų įprasmintas šlovingas Lietuvos istorijos tarpsnis, kovos su SSRS okupacine valdžia. Paminklas turėtų neabejotiną teigiamą įtaką patriotiniam jaunosios kartos auklėjimui. Kaune, kaip laikinojoje Lietuvos sostinėje, šis paminklas yra labiausiai tinkamas. Tradiciška, kad Vilnius suvokiamas kaip Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės tradicijų paveldėtojas ir tesėjas (daugiatautis miestas, kuriame jau stovi paminklai kunigaikščiams Gediminui ir Mindaugui). Tuo tarpu Kaunas garsėja tarpukario Lietuvos tradicijomis, lietuvybės puoselėjimu bei tam tikru disidentiškumu. Čia paminklas taptų organiška miesto dalimi ir kartu su jau esančiais paminklais sudarytų aiškią loginę grandinę ("Laisvė" – Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, paminklas S.Dariui ir S.Girėnui – Žaliakalnyje). Kauno, Vilniaus ir Ukmergės apskritis jungusioje Didžiosios Kovos apygardoje buvo organizuotas aršus pasipriešinimas sovietų valdžios struktūroms, pareikalavęs nemažai aukų. Jų bei kitose Lietuvos vietose žuvusių partizanų atminimo išsaugojimas ir pagerbimas yra visų mūsų, gyvenančių nepriklausomoje Lietuvoje, pareiga.

Jaunųjų konservatorių lyga, Tėvynės sąjungos Kauno miesto skyrių sueigos taryba, Atlanto sutarties Lietuvos bendrija kreipiasi į visus geros valios žmones, vertinančius ir gerbiančius savo istorinį atminimą, ir siūlo prisidėti prie pareikštos iniciatyvos įgyvendinimo.

Sąskrydžio dalyviai

Okupacijos pradžia ir tęsinys

Likimo buvo lemta, kad tomis lemtingomis dienomis teko būti Kaune ir matyti, kaip "išvaduotojų" tankai riedėjo miesto gatvėmis. Diena buvo graži, saulėta, žmonių gatvėse – nedaug. Praeivių veidai buvo rūškani, nes žmones kankino klausimas – o kas bus toliau? Tik būreliai žydų jaunimo išsiskyrė iš bendro fono. Kai kurie jų raudonarmiečiams teikė gėlių. Važiuodamas autobusu į Uteną pakelėse mačiau daug sovietų technikos – tankų, sunkvežimių ir pan. Tada pagalvojau, kad rusų technika blogos kokybės, todėl genda. Vėliau skaičiau, kad sovietai savo sugedusią techniką patys nuo kelio nustumdavo, kad ši jiems netrukdytų kuo greičiau "išlaisvinti" Lietuvą. Keistai atrodė sovietų kareiviai subintuotomis kojomis, karininkai avėjo brezentinius batus. Galima buvo pamanyti, kad prasidėjo antrasis totorių–mongolų antplūdis, nes dauguma kareivių buvo azijietiškos kilmės.

Gerai prisimenu vaikystėje matytą dokumentinį filmą, kuriame parodytos gausios demonstracijos Rusijos miestuose. Pagrindinė tema buvo ta, kad Sovietų sąjunga išvadavo "badaujančią ir skurstančią Baltijos valstybių darbo liaudį", todėl dabar tą liaudį reikia remti maisto produktais. Ant vagonų užrašai: "Badaujančiai Latvijai, Lietuvai ir Estijai". Privažiavus pasienio geležinkelio stotį minėti užrašai būdavo nutrinami ir atsirasdavo kiti: "Germanija". Taip buvo mulkinama sovietų liaudis, kuri pati maisto produktus pirkdavo su kortele.

Dar teko matyti sovietų dokumentinį filmą apie karą su suomiais. Pašiurpino matytas vaizdas, kaip sušalę sovietų kareivių kūnai buvo guldomi šalia vienas kito ir taip "tiesiami" keliai sovietų tankams per Suomijos miškus. Net dabar stebiuosi, kaip sovietų kino dokumentalistai išdrįso tokį filmą rodyti ir kaip jį aplenkė komunistų cenzūra.

Kartu su kitais vaikais dažnai nubėgdavau prie kareivinių pažiūrėti sovietų kareivių. Jie apsidairę mus kviesdavo prieiti arčiau ir paprašydavo nupirkti duonos. Tada galvojau, kad jie labai prastai maitinami, nes lietuvių kariai taip nesielgdavo.

Mano tėvas turėjo valdišką darbą – dirbo degtindariu (meistru) degtinės pilstytuvėje, tada vadintoje monopoliu. Nors alga buvo nedidelė, tačiau mūsų šeimai buvo duodama nemokamai kuro, už butą ir šviesą taip pat nereikėjo mokėti. Tėvas dirbo nuo 8 val. ryto iki 15 val. be pietų pertraukos.

Užėjus sovietams pareigūnai liepė mums iš to buto per dvi dienas išsikraustyti, priešingu atveju žadėjo viską išmesti į gatvę. Kadangi turėjome nemažai pažįstamų žydų, tai tėvas kreipėsi į juos, ar neatsirastų mums kampelis. Tačiau atsakymas būdavo neigiamas. Po metų atsitiko taip, kad tie patys žydai kreipėsi į mus prašydami prieglobsčio. Tėvai tada priėmė 4 ar 5 asmenų žydų šeimą. Mieste esant kortelių sistemai buvo nelengva išmaitinti tiek žmonių, todėl apie šv. Kalėdas jie paliko mūsų namus. Tai buvo siaubingas laikas, nes bijojome, kad kas nors neužeitų, nepastebėtų... Kalbėdavomės tik pašnibždomis, kad girdėtume, jei kas nors eitų per kiemą.

Sovietų laikais žydus vadinti žydais buvo draudžiama. Juos reikėjo vadinti izraelitais. Daug kam buvo sudėtinga tokį žodį ištarti, o nenorintiems paklusti "naujovei" siūloma kelionė pas "baltas meškas".

Pasikeitė darbuotojų priėmimo tvarka. Net eilinį darbininką priimant į darbą buvo reikalaujama, kad jis turėtų rekomendaciją iš partijos komiteto. Iki lapkričio mėnesio pakeista nemažai mokytojų. Mama lankėsi pas mokinių tėvus ir rinko parašus, kad paliktų tą patį pradinės mokyklos direktorių. Į mūsų klasę atėjo naujas mokytojas, kuris liepė į jį kreiptis "draugas mokytojau". Mes buvome įpratę kitaip – "pone mokytojau". Žodis "tamsta" įsigalėjo nacių okupacijos metais. O į mokytoją, kuris prašė jį vadinti "draugas mokytojau", taip kreiptis vis užmiršdavome. Tad pamokoms pasibaigus visa klasė turėjo stovėti iškištais liežuviais – tokia buvo bausmė už "poną". Mokykloje buvo įvestas soc. lenktyniavimas tarp suolų eilių. Tuo tikslu buvo specialus sąsiuvinis, jame įrašomi pažymiai, o po pamokų susumuojami rezultatai. Iš pavydo per kiekvieną pertrauką kildavo muštynės, nes gavusieji blogesnius pažymius mušdavo "geručius".

(keliama į 6 psl.)

Skaitytojų mintys

Kada pradėsime sąžiningai gyventi?

Lietuva nepriklausoma jau penkiolika metų. Deja, per tą laiką neišmokome sąžiningai gyventi.

Pradėsiu nuo paskutinių Seimo rinkimų. Politinės partijos kėlė savo kandidatus, bet niekas nepasidomėjo, kas tie kandidatai – kokia jų praeitis, moralė, sugebėjimai dirbti valstybei. Viskas išaiškėja tik po rinkimų. Ir kodėl iki šiolei nepriimtas įstatymas, kad Seimo, Vyriausybės nariai ir užimantieji aukštas, atsakingas pareigas privalo būti dešimtį ar daugiau kartų atsakingesni už eilinį pilietį. Nes jie – rinktiniai žmonės, vadovauja šaliai. Išrinktieji gauna išskirtinius atlyginimus, privilegijas, tad privalo būti ir atitinkamai atsakingi. Todėl nusikaltusiuosius valstybei reikėtų be jokio pasigailėjimo pasmerkti – ne tik pašalinti iš pareigų, bet griežtai teisti. Rinkėjai pasikliovė jų kalbomis, pažadais, o Vyriausioji rinkimų komisija pripažino jų tinkamumą. Pastaroji privalėjo kruopščiau pasidomėti kandidatų praeitimi, morale, sugebėjimu dirbti valstybei. Deja...

Seimo ar Vyriausybės nariai nuslepia praeitį, o padarę nusikaltimą priverčiami atsistatydinti arba atleidžiami be jokios atsakomybės. Dargi solidžią išmoką gauna, jiems gerą pensiją paskiria. Taip buvo pasielgta su keliais ministrais ir su Vilniaus policijos komisaru.

Komisaro istorija tiesiog juokinga. Atsakingas darbuotojas, pažeisdamas įstatymus, nusikalto valstybei, jis, vengdamas atsakomybės, "sukombinavo" kažkokią medicininę komisiją, kuri pripažino jį negalintį dirbti tose pareigose. O kokia ta jo negalia, nieko nepasakyta. Ir atsakyti už padarytą nusikaltimą nebereikia. Gaus solidžią išmoką ir atsakingo pareigūno pensiją. Bet juk jis privalo už nusikaltimus atsakyti visu griežtumu.

Jau kurį laiką yra linksniuojami KGB rezervininkai. Seimo pirmininkas A.Paulauskas teisinasi negalįs pašalinti jų iš pareigų, nes jie išrinkti Lietuvos rinkėjų. Gerbiamas pirmininke, rinkėjai rinko švarios praeities kandidatus, nežinodami, kad jie buvę KGB šulai. Juos reikia pašalinti neišmokant jokių kompensacijų.

Vyriausybės vadovas A.Brazauskas paskutiniu metu pasidarė kaip vienašališkas diktatorius – nieko nežinau, nieko nemačiau, ne mano reikalas... Jis imasi ginti net Prezidento pripažintą netinkamu Vilniaus mero pareigoms A.Zuoką. Žinoma, ne be tikslo. Jei Vyriausybės vadovas nieko nemato, nežino, Prezidentui reikėtų jį atleisti iš pareigų ir parinkti Vyriausybės vadovu tokį, kuris sugebėtų vadovauti, matytų, kas vyksta. Kur matyta – Lietuva penkiolika metų nepriklausoma, o per tą laiką Vyriausybė nesugebėjo net žemės reformos užbaigti, gyventojams skolas išmokėti. Nors Lietuvos turto išparduota labai daug. Kaip regis, bus nuskriausti ir gyventojai, dėl tos pačios Vyriausybės kaltės negalėję atsiimti žemės natūra, ją perleidę valstybei už kompensaciją. Žemė perduota prieš dešimtį ir daugiau metų, o išmokos dar negautos. Šiuo metu žemė Lietuvoje labai pabrango, o Vyriausybė perskaičiuoti išmokų nė neketina.

Aleksandras JUŠKA

Okupacijos pradžia ir tęsinys

(atkelta iš 5 psl.)

Bankuose buvo konfiskuojami tie žmonių indėliai, kurie viršijo 1000 litų, o vienas litas prilygo 90 kapeikų. Kaimuose ūkininkai buvo buožinami. Labai keista buvo ir rinkimų sistema: balsavusiems į pasus buvo įspaudžiamas spaudas. Neturėdamas jo galėjai tapti "liaudies priešu" ar netekti darbo.

Žmones apėmė visuotinė panika ir siaubas prasidėjus masiniams trėmimams. Niekas nesuprato, kodėl tremiamas, kur vežamas... Ir man visa tai paaiškėjo gerokai vėliau. Sovietų propagandininkai aiškindavo, kad tai tik gyventojų į kitą vietą perkėlimas.

Sovietų pareigūnai į mūsų gyvenamąjį namą (jį mums perleido į Vokietiją repatrijavęs pilietis) įkėlė savą kadrą iš partijos apskrities komiteto. Tėvai, norėdami sužinoti, ar ir mūsų šeimą trems į Sibirą, ar jau reikia dėtis mantą, nutarė jį pavaišinti. Tačiau pastarasis nieko nepasakė. Jis buvo užsiauginęs barzdelę ir ūsus kaip Lenino, o atėjus vokiečiams juos tuoj pat nusiskuto. Trečią dieną po to, kai į Lietuvą įžengė vokiečiai, jis pasikvietė mane ir liepė mesti į krosnį jo turimus dokumentus. Kas ten parašyta, jis, savaime aišku, man neleido skaityti. Tų dokumentų buvo tiek daug, kad prie įkaitusios krosnies nebuvo įmanoma prisiliesti. Baigęs tokį užsiėmimą, jis pareiškė, kad išeina iš mūsų namų. Mudu su tėvu jį palydėjome iki vartelių. Tada Česlovas Petrauskas (tokia buvo jo pavardė) tėvui pasakė, kad mums, jam esant kartu, buvo gerai, antraip būtų mus ištrėmę, o jam dabar – blogai. Kai tėvas pasiteiravo, kodėl mus būtų trėmę, jis paaiškino, kad buvo toks planas: iš bendrą sieną su Vokietija turinčių apskričių turėjo būti ištremti visi gyventojai, o iš likusių – 70 proc. gyventojų. Lietuva būtų likusi, bet be lietuvių.

Kai nacių saugumo darbuotojai jo bute darė kratą, ant krosnies rado akvarele tapytą plakatą. Jame pavaizduotas karstas su sėdinčiu kunigu, greta ponas, dėvintis cilindrą, tikriausiai "buožė", o iš viršaus didelis raudonas kumštis taikėsi tą karsto antvožą užtrenkti.

Vėliau skaitydamas sovietų karių prisiminimus, A.Čiakovskio romaną "Blokada" ir V.Suvorovo knygas pritariau V.Suvorovo nuomonei, kad Stalinas tikėjosi pasinaudoti kilusiu karu ir nusilpus dalyvaujančioms jame valstybėms žygio maršo tempu užimti Europą. Tokiu būdu būtų įgyvendintas Markso šūkis: "Visų šalių proletarai, vienykitės". Vokietijos pasienyje jis norėjo Raudonajai armijai sudaryti operatyvinę erdvę, kurioje nesimaišytų civiliai gyventojai ir vokiečiai negalėtų permesti savų šnipų. Kažkada "Tiesoje" išspausdintas buvusio saugumo viršininko Eismunto paaiškinimas, kad iš Lietuvos buvo tremiami tik fabrikantai, dvarponiai ir prostitutės, yra pasityčiojimas iš nekaltai nukentėjusių žmonių.

Tremtys ir areštai turėjo kitų tikslų. Sugriautam žemės ūkiui atkurti reikėjo darbo rankų. Iš karo grįžę kariai buvo atpratę nuo darbų ir nenorėjo eiti į kasyklas ar Sibiro miškų ūkius. Be to, nebuvo pakankamai pinigų sumokėti už atliktą darbą. Todėl buvo sugalvota vergovinė forma – panaudoti nemokamą kalinių ir tremtinių darbo jėgą.

Algimantas CHMIELIAUSKAS

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Albina Malžinskaitė-Matulevičienė
1924–2005

1951 m. su vyru ir pusės metų dukrele ištremta į Sibirą, Kargasoko sr. Siuvo, kad išmaitintų šeimą. Vyras dirbo lentpjūvėje. Tremtyje gimė du sūnūs. Po Stalino mirties, užsidirbę pinigų kelionei, 1955 m. grįžo į Lietuvą. Mirė po sunkios ligos.

Palaidota Kalvarijos Mindaugų kapinėse. Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Marijampolės skyrius

Regina Majoraitė
1923–2005

Gimė Tauragės aps. Švėkšnos valsč. Vilkų kampo kaime. Ten baigė mokyklą, dirbo tėvų ūkyje. 1947 m. birželio 18 d. areštuota. Kalėjo Magadane, Kolymos lageriuose. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Kretingoje, mokėsi ŽŪT. Baigusi gyveno ir dirbo Palangoje. Neakivaizdiniu būdu baigė Statybos technikumą. Iki pensijos dirbo Palangos dujų ūkyje. Buvo LPKTS Palangos sk. pirmosios tarybos narė. Pasiuvo ir padovanojo LPKTS Palangos sk. vėliavą.

Palaidota Veiviržėnų kapinėse.

Užjaučiame brolį ir artimuosius.

LPKTS Palangos skyrius

Amalija Misevičienė
1933–2005

Gimė Radiškės k., Kaltinėnų valsč., Tauragės aps. 1951 m. su šeima ištremta į Krasnojarsko kr. Balachtinsko r. Talovo gyvenvietę. Į Lietuvą grįžo 1956 m. Apsigyveno Kaltinėnuose, Šilalės r. Dirbo pardavėja.

Palaidota Kaltinėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Lionginas Markevičius
1927–2005

Gimė Jonavos r. Baziliškių k. 1957 m. nuteistas. Kalėjo Mordovijos lageriuose. 1959 m. grįžo į Lietuvą. Dirbo "Centrolito" gamykloje. Nuo 1992 m. – LPKTS Kauno sk. narys, aktyviai dalyvavo skyriaus darbe.

Palaidotas Kauno r. Karmėlavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kauno skyrius

Dėkojame ir primename

Birželio 23 d. "Tremtinyje" skelbėme apie ruošiamą statyti paminklą Lietuvos partizanų Motinai.

Nuoširdžiai dėkojame LPKS nariams: Antanui Rūškiui, Juozui Armonaičiui, Romualdui Navickui, Jonui Žukui, Pranui Ivanauskui, Jonui Stirbiui, išgirdusiems kvietimą ir "ryškiomis" piniginėmis lėšomis parėmusiems mūsų iniciatyvą.

Dar kartą primename, kad pinigus galite įnešti ne tik LPKS Kauno skyriuje, bet ir "Hansa" banke. Mūsų sąskaitos Nr. LT197300010002250017. Banko kodas 73000.

Nelikite abejingi šiam kilniam reikalui.

LPKS Kauno sk. pirm. S.K.GRIGAITIS

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"!

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

Mūsų adresas: **"Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas.**

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Mergašilio degtindario kerštas

Į šiaurę nuo Igliškėlių miestelio (Marijampolės aps.), Varnabūdės miško pakrašty, išsidėsčiusios Pajiesio ir Santakos kaimų sodybos. Šiuose kaimuose gyveno gausi Žitkų šeimyna. Simanas Žitkus (1919–1945) buvo Margavos apylinkės seniūnas–pirmininkas. Jo brolis Antanas (1898–1945) – tos pat apylinkės sekretorius. Abu kaimo pareigūnai bendravo su besiburiančiais partizanais. Simaną enkavėdistai nušovė mūšio dieną Beliūno raiste, netoli Pucėtų sodybos, Santakos kaime. Matyt, jis buvo arba ryšininkas, arba kovotojas. Drauge su kitais žuvusiais partizanais jo kūnas buvo numestas Igliškėlėse ir ten pat užkastas. Brolis Kazimieras (1917–1996) irgi buvo tame pat būryje, bet liko gyvas. Jis mirė jau nepriklausomybės metais.

Brolis Antanas žuvo kiek anksčiau. 2003 metais (po mirties) jam išrašytas rezistencijos kovų dalyvio pažymėjimas, bet LGGRT centro komisija pažymėjo, kad "Antanas Žitkus buvo nužudytas ne suėmimo metu ir ne okupacinių represinių struktūrų darbuotojų..." Vis dėlto Antano Žitkaus žūties aplinkybės ne mažiau siaubingos...

Pajiesio kaime, 21 ha ūkyje, po karo buvo likę penki suaugę broliai Bartkevičiai su savo motina (trys seserys buvo ištekėjusios ir namus palikusios). 1945 m. kovo 15 d. į Bartkevičių kiemą iš miško atkrypavo būrelis ginklais apsikarsčiusių įkaušusių žmogystų. Vadeiva – Juozas Butkus iš kaimyninio Mergašilio kaimo. Gaują pirmas pasitiko Vladas Bartkevičius.

1959 m. sovietinio "Jaunimo gretų" žurnalo Nr.4 buvo išspausdinta Vyto Bielskaus apybraiža "Žvėris". Joje pavaizduota, kas tą dieną įvyko Pajiesyje:

"Iš bandito burnos trenkė aštrus degtinės tvaikas.

– Juozai, argi nepažįsti? – pabalusiomis lūpomis paklausė Vladas.

– O ar tu prisimeni, kaip raiste išliejai mano degtinę? – vietoj atsakymo išdrožė banditas.

Tai buvo prieš ketverius metus. Kartą miške Vladas netikėtai aptiko katilus. Neseniai buvo varyta degtinė. Po eglaitėmis stovėjo pilna degtinės puodynė. Vladas nežinojo, kam visa tai priklausė. Ir pats tada nesuprato, kas jį pastūmėjo šliūkštelėti degtinę į samanas..."

Prasidėjo atsiskaitymas už išlietą naminukę. Apkvaitusio bandito akyse taikinys dvejinosi. Į Vladą jis paleido keliasdešimt šūvių ir vis negalėjo pataikyti. Bandė auką daužyti šautuvo buože, baksnoti vamzdžiu. Pagaliau šiaip ne taip nušovė. Motina bandė sutrukdyti egzekuciją. Ir ją budelis nušovė. Gauja ilgai šaudė į raišą Vincą Bartkevičių, kuriam pasityčiodami liepė bėgti. Žinojo, kad jis nepabėgs. Kieme nušovė Joną Bartkevičių.

Kazys Bartkevičius spėjo pasislėpti ant trobos aukšto. Apspangusi gauja jo neieškojo. Iš viršaus jis matė ir girdėjo, kas dėjosi kieme. Bartkevičiai iš miško tik ką buvo parsivežę malkų. Arkliai dar buvo neiškinkyti iš rogių. Petras Bartkevičius staiga šoko į roges, kirto botagu arkliams ir išrūko iš kiemo. Iš paskos pasipylė šūviai, bet girta gauja šaudė lyg nuo siūbuojančio laivo denio ir nė vienas šūvis nekliudė nei arklių, nei Petro.

Banditai pasigriebė vertingiausius daiktus, kuriuos galėjo panešti, o trobesius padegė. Tuo metu pro Bartkevičių sodybą važiavo Antanas Žitkus su trejų metų dukrele. Gauja jį sustabdė. Šis, atpažinęs Juozą Butkų, kreipėsi į jį, o tas, matyt, nutarė pašalinti liudininką. Vėl ilgai šaudė, suvarpė auką kulkomis. Liudininke liko trejų metukų nužudyto Antano Žitkaus dukrelė, našlaičiais – penki mažamečiai vaikai. Sodyboje gauja aptiko Bartkevičių giminaitį Lukševičių, bet šis dievagojosi nesąs Bartkevičių giminė ir nepažįstas Juozo Butkaus. Jį paleido gyvą. Po to gauja įsibrovė į Žitkų sodybą ir ją padegė. Prieš pasislėpdami miške dar bandė padegti Oželių sodybą, bet gyventojai sugebėjo šį gaisrą užgesinti.

O toliau? V.Bielskus rašo: "Miške malkaudami valstiečiai po išvarta aptiko lavoną. Iš drabužių pažino banditą Juozą Butkų, nužudžiusį Bartkevičius, Žitkų, degėsiais pavertusį jaukias sodybas. Nepaslėpė jo tamsūs miško brūzgynai ir čia jį surado nežinomo keršytojo ranka." "Keršytojo ranka" – tai partizanų teismas... Atrodo, kad buvę dar keli Mergašilio degtindario sėbrai. Kas jie tokie – vietiniai ar iš kitur per karą atklydę nusikaltėliai, ir koks likimas juos ištiko, nežinoma.

Iš Igliškėlių apylinkės kilęs V.Bielskus teisingai aprašė šį kraugerišką girtuoklių siautėjimą, bet negalėjo visko pasakyti iki galo. O sovietmečiu terminas "banditai" buvo taikomas ne tiek kriminaliniams nusikaltėliams, kiek laisvės kovų dalyviams. "Jaunimo gretose" buvo leista spausdinti tą apybraižą tikriausiai todėl, kad partizanams buvo stengiamasi priskirti visas piktadarybes, atliktas NKVD smogikų ir kitų piktadarių. Kas žino, ar ginkluoti Mergašilio degtindariai neturėjo ryšio su sovietų saugumu? Tad aną, sovietmečiu pasirodžiusią apybraižą papildyti ir patikslinti spaudoje būtina, kad neliktų nė trupučio vietos spėliojimams.

Aleksandras JAKUBONIS

Sklebimai

Rugpjūčio 14 d. Utenos r. Biliakiemio kaime bus pašventintas atminimo ženklas – paminklas Vytauto apyg. Šarūno-Liūto rinktinės žuvusiems partizanams.

11 val. šv. Mišios už žuvusiuosius Biliakiemio bažnyčioje. **12 val.** paminklinio atminimo ženklo partizanų žūties vietoje ir kaimo kryžiaus pašventinimas. Iškilmėse dalyvaus Panevėžio vyskupijos vyskupas.

Užjaučiame

Mirus vaikaitei

Ievutei,

nuoširdžiai užjaučiame Seimo narę prof. Vidą Mariją ČIGRIEJIENĘ.

LPKTS valdyba

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Birutė Elena Kaupaitė-Stumbrienė
1927–2005

Gimė Linkuvos valsč. Nuo 1944 m. pabaigos dalyvavo rezistencinėje veikloje. Turėjo slapyvardį Žibutė. Iniciavo pogrindžio laikraštėlio "Nepavergtos mintys" leidimą. 1946 m. buvo areštuota, bet paspruko. Gyveno Izabelės Bajalytės pavarde. 1955 m. vėl areštuota ir pritaikius amnestiją paleista. 1957 m. ištekėjo už tremtinio. Į Lietuvą grįžo 1958 m. 1970 m. apsigyveno Šiauliuose, dirbo bibliotekininke. 1984–1994 m. buvo Naisių literatūros muziejaus direktorė. Užaugino sūnų ir dukterį. 1999 m. suteiktas laisvės kovų dalyvio statusas, apdovanota Pasipriešinimo dalyvio kryžiumi. Lietuvos Respublikos garbės kraštotyrininkė. TS, LLKS ir LPKTB narė.

Palaidota Ginkūnų kapinėse.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LLKS Prisikėlimo apygarda
LPKTB Šiaulių skyrius

Titas Žymančius
1930–2005

Gimė Šilalės valsč., Tauragės aps. 1948 m. buvo suimtas ir 1949 m. Maskvos "ypatingosios komisijos" nuteistas 10 m. Kalėjo Kolymos lageriuose. Grįžęs aktyviai prisidėjo prie Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo. Pats kūrė ir savo rankomis pastatė septynis paminklus žuvusių rezistentų už Lietuvos laisvę atminimui. 2003 m. jam suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Šilalės kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Juozas Plikynas
1928–20005

Gimė Šakališkių k., Igliaukos apyl., Marijampolės r., ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šakališkių pradinėje mokykloje, Igliaukos progimnazijoje, Marijampolės marijonų gimnazijoje. Tarnaujantis sovietų armijoje areštuotas ir 1953 m. balandžio 15 d. pagal 58 str. nuteistas. Praėjo Sverdlovsko, Čeliabinsko, Novosibirsko, Irkutsko kalėjimų etapą. Grįžo į Lietuvą 1956 m., dirbo kolūkio buhalterijoje tėviškėje. 1962 m. vedė ir apsigyveno Kaune, dirbo Mastaičių sodininkystės ir daržininkystės technikumo mokomajame ūkyje buhalteriu. Vėliau dirbo įvairiose Kauno įmonėse. Nuo 1995 m. buvo LPKTS narys.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukterį, vaikaitę ir artimuosius.

LPKTS Kauno sk.
Aleksoto poskyrio nariai

Stasys Plinius
1928–2005

Gimė Kaltinėnų mstl., Tauragės aps. Mokėsi Klaipėdos mokytojų seminarijoje. 1948 m. atvyko į Panevėžį, mokytojavo Šilų mokykloje. Tuo metu ten buvo įsikūręs Vyčio apyg. štabas. 1949 m. davė priesaiką, gavo Jurgino slapyvardį, buvo paskirtas apygardos vado A.Smetonos adjutantu. 1949 m. areštuotas ir nuteistas 10 m. Kalėjo Vorkutos lageriuose. 1956 m. su politine kaline sukūrė šeimą, užaugino sūnų. 1999 m. suteiktas kario savanorio statusas ir dim. kapitono laipsnis. Apdovanotas LK kūrėjų savanorių medaliu. Daug metų buvo LPKTS Šiaulių sk. tarybos ir atkurtos LLKS Prisikėlimo apyg. tarybos narys.

Palaidotas Ginkūnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LLKS Prisikėlimo apygarda
LPKTS Šiaulių skyrius

TREMTINYS SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Red. padėjėja - Aušra Šuopytė
Lit. redaktorė - Jolita Navickienė
Korektorė - Dalia Maciukevičienė
Tech. redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina 1,20 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. 323204, faksas 323214, el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt

Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas. Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3950. Užs. Nr.1097

Rankraščiai negrąžinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.